

СТАНОВЩЕ

от доц. д-р Петър Кирилов Нешев, Тракийски университет – Стара Загора, избран за член на Научно жури по процедура за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ от Димитра Панайотис Димопулу, съгласно Заповед № 1040/07.06.2024 г. на Ректора на Югозападен университет „Неофит Рилски“ и определен за изготвяне на рецензия на основание Протокол № 5/27.05.2024 г.

Относно: представен дисертационен труд на тема „Психична устойчивост при гръцките учители“ за присъждане на образователната и научна степен „доктор“ по Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.2. Психология, Научна специалност „Педагогическа и възрастова психология“ с автор Димитра Панайотис Димопулу.

За разработването на становището ми бяха предоставени дисертационен труд, автореферат, автобиография на кандидата. Документите показват, че Димитра Димопулу е изпълнила успешно всички предвидени дейности в индивидуалния учебен план за целия срок на докторантурата и е преминала успешно през необходимата процедура за допускане до защита за придобиване на образователната и научна степен „доктор“ съгласно Закона за висшето образование, Закона за развитието на академичния състав в Република България, Правилника за прилагането на Закона за развитието на академичния състав в Република България и Правилника за развитие на академичния състав в Югозападен университет „Неофит Рилски“. Димитра Димопулу съчетава научните си интереси и изследователски умения в областта на психологията с работата си като временно заместващ учител на ученици със специални образователни потребности в средно училище в Гърция.

Обща характеристика на дисертационния труд

Дисертационният труд е посветен на изключително интересен и важен проблем от областта на съвременната педагогическа и възрастова психология. Съдържанието му е много добре структурирано и систематизирано. Авторката е изследвала задълбочено различни аспекти на психичната устойчивост на гръцките учители. Тя е разгледала следните прояви на психичната устойчивост – лична компетентност, способност за самоконтрол по време на стрес, способност за бързо и лесно възстановяване от стреса. Дисертационният труд се състои от увод, три глави,

изводи, ограничения, заключение, научни приноси, литература, 2 приложения. Текстът е в обем от 142 страници и съдържа 50 таблици и 3 фигури. Ползвани са 187 адекватни научни източника.

Актуалност и значимост на темата на изследването

Димитра Димопулу посочва в увода значението на психичната устойчивост за психичното здраве, адаптацията и работоспособността на гръцките учители особено по време на пандемията Ковид 19. Авторката точно отбелязва, че изследванията на психичната устойчивост са важни, за да се открият онези защитни фактори, техники и стратегии, които биха помогнали за успешното справяне с последиците от Ковид 19.

Теоретична аргументация на изследването

В първа глава със заглавие „Теоретични възгледи за психичната устойчивост” Димитра Димопулу извършва сполучлив сравнителен анализ на различни научни концепции и теоретични подходи за обяснение на психичната устойчивост. Авторката разглежда подробно множество определения, типологии и аспекти на изследвания проблем. Димитра Димопулу представя теориите и моделите за психичната устойчивост и връзката ѝ с психичното благополучие. Тя прави и успешна интерпретация на изследвания на психичната устойчивост сред гръцки учители и учители, работещи в Европа и в Северна Америка. Съществено място е отделено на начините, по които психичното благополучие засилва психичната устойчивост. Психичната устойчивост на личността укрепва чрез изграждането на смислени отношения, положително поведение, социална подкрепа, личностно израстване и развитие. Авторката смята, че психичната устойчивост може да бъде развита чрез създаването и прилагането на програми, съдържащи правила за добро социално поведение и училищно представяне. Димитра Димопулу е описала и най-често срещаните трудности, с които се сблъскват съвременните гръцки учители и влияят върху психичната им устойчивост. Най-сериозните трудности са стресът на работното място, емоционалното изтощение, конфликтът между личните убеждения и училищните практики, липсата на колегиална подкрепа в проблемни ситуации. В първа глава точно са определени понятията психична устойчивост, професионален стрес, професионално изгаряне, удовлетвореност от труда, психично здраве. Авторката е представила и актуални рискови фактори за образователната среда, които оказват негативно влияние върху работата и психичната устойчивост на учителите. Тя е направила синтезиран психологически профил на устойчивия гръцки учител – той е психически здрав, способен е да се справя с трудни условия, има високи нива на съпричастност, ангажиран е със задълженията си, може да разрешава проблеми, стреми се към професионално развитие.

Психологическа специфика на изследването

Една от силните страни на дисертационния труд е в разкриване на психологическата специфика на изследвания проблем. Авторката умело е сравнила проведени изследвания за приликите и различията между съществени аспекти на психичната устойчивост преди и след пандемията Ковид 19 при гръцки учители и техни колеги от други страни. Сравнението е направено по следните социо-демографски характеристики: пол, възраст, семейно положение, ниво на образователна степен, постоянна или временна работа в образователната система. Психичната устойчивост е интерпретирана като многостранен феномен, свързан с професионалното прегаряне и с професионалната удовлетвореност.

Практическа страна на изследването

Във втора глава авторката представя целта, задачите, хипотезите, инструментариума, участниците и въпросниците на проведено от нея емпирично изследване. Изследването е много добре планирано, организирано и реализирано на практика. Използваните въпросници са адекватни на целта и задачите на изследването. Целта на авторката е да изследва нивата на психична устойчивост при гръцките учители след въвеждането на дистанционното обучение по време на Ковид 19. Димитра Димопулу е формулирала 3 ясни научноизследователски задачи и 4 смислени хипотези. Изследването е проведено сред 120 гръцки учители. Учителите работят в началното и в средното образование, в някои държавни и частни училища в град Солун в Гърция, които са провеждали дистанционно обучение през пандемичния период. Изследването е проведено чрез няколко анонимни въпросника – Скала за устойчивост на егото от Блок и Кремен, Кратка скала за устойчивост от Смит и сътрудници, Скала за устойчивост на Вагнилд и Йънг, авторски въпросник за измерване на стреса.

Приложимост на получените резултати

Авторката е направила изчерпателни корелационен и факторен анализи на резултатите на изследването. Резултатите са представени прегледно, подредени са в таблици и фигури. Показана е тяхната съотнесимост към целта, задачите и хипотезите на изследването. Постигнатите резултати и направените изводи са ценни за създаването и прилагането на програми за повишаване на психичната устойчивост и на психичното благополучие на учителите в Гърция. Това според мен е едно от многото достойнства на дисертационния труд.

Теоретичните и приложните постижения, представени в дисертационния труд са популяризирани в научните публикации на авторката. Авторефератът представя адекватно и точно съдържанието, структурата, научните достойнства, водещите идеи, постигнатите резултати и приносите на дисертационния труд. В дисертационния труд не

открих текстове, които да са плагиатствани от други автори и до мен не са достигнали сигнали за това. Всички текстове, които Димитра Димопулу е ползвала са цитирани коректно, като са спазени утвърдените стандарти. Нямам критични бележки към дисертационния труд и автореферата към него.

Научни и научно-приложни приноси на дисертационния труд

1. Направен е задълбочен теоретичен анализ на психичната устойчивост на личността и са систематизирани различни научни гледни точки за психичната устойчивост на учителите.
2. Проведеното емпирично изследване посочва влиянието на актуални стресови фактори върху психичната устойчивост на гръцките учители.
3. Чрез използвания нюансиран подход са разкрити различните измерения на психичната устойчивост и тяхното взаимодействие.
4. Разработен е собствен авторски въпросник за измерване на стреса, преживян през периода на пандемията Ковид 19, който е нов валиден и надежден изследователски инструмент.
5. Разкрита е психологическата специфика на изследвания проблем и са дадени ценни насоки за разработване на интервенции и стратегии за подобряване на индивидуалната устойчивост и на психичното благополучие на съвременните гръцки учители.

В заключение – представеният дисертационен труд на тема: „Психична устойчивост при гръцките учители” е теоретично обоснован, структуриран е много добре, проведено е стойностно емпирично изследване. Резултатите са обработени прецизно и са направени аргументирани препоръки за прилагането на ефективни интервенции за укрепване на психичната устойчивост на гръцките учители и за успешното им справяне със стресови ситуации. Всичко това ми дава достатъчно основания убедено да изразя положителното си мнение и категорично да гласувам на Димитра Панайотис Димопулу да бъде присъдена образователната и научна степен „доктор по психология“ по Област на висше образование 3. Социални, стопански и правни науки, Професионално направление 3.2. Психология, Научна специалност „Педагогическа и възрастова психология“.

София, 15.08.2024 г.

Доц. д-р Петър Нешев

STANDPOINT

by Assoc. Prof., Doctor Petar Kirilov Neshev, Trakia University – Stara Zagora, elected as a member of the Scientific Jury under the procedure for the acquisition of the educational and scientific degree “Doctor” by Dimitra Panayiotis Dimopoulou, according to Order No. 1040/07.06.2024 y. of the Rector of Southwestern University “Neofit Rilski” and appointed to prepare on review on the basic of Protocol No. 5/27.05.2024 y.

Subject: presented dissertation work on the topic “Greek teachers’ mental resilience” for the award of the educational and scientific degree “doctor” in the Field of higher education 3. Social, economic and legal sciences, Professional direction 3.2. Psychology, Scientific specialty “Pedagogical and Age Psychology” with author Dimitra Dimopoulou.

For the development of the standpoint, I was provided with a dissertation work, an abstract, the candidate’s curriculum vitae. The documents show that Dimitra Dimopoulou has successfully completed all the planned activities in the individual study plan for the entire duration of the doctoral studies and has successfully gone through the necessary procedure for admission of defense for the acquisition of the educational and scientific degree “doctor” in accordance with Law of Higher Education, the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria, the Regulations for the Implementation of the Law on the Development of the Academic Staff in the Republic of Bulgaria and the Regulations on the Conditions and The regulations for the development of the academic staff at Southwestern University “Neofit Rilski”.

Dimitra Dimopoulou combines her scientific interests and research skills in field of psychology with her work as a provisional substitute special needs teacher in a secondary school in Greece.

General characteristic of the dissertation work

The dissertation work is dedicated to an extremely interesting and important problem in the field of modern pedagogical and age psychology. Its content is very well structured and systematized. The author has thoroughly researched various aspects of the mental resilience of Greek teachers. She has considered the following manifestations of mental resilience – personal competence, ability to self-control during stress, ability to quickly and easily recover from stress. The dissertation work consists of an introduction, three chapters, deductions, limitations, conclusion, scientific contributions, references, 2 appendices. The text is 142 pages long and contains 50 tables and 3 figures. 187 adequate scientific sources were used.

Actuality and relevance of the research topic

Dimitra Dimopoulou points out in the introduction the importance of mental resilience for the mental health, adaptation and work capacity of Greek teachers especially during the Covid 19 pandemic. The author rightly notes that mental resilience research is important to discover those protective factors, techniques

and strategies, which would help to successfully deal with the consequences of Covid 19.

Theoretical argumentation of the study

In the first chapter entitled “Theoretical perspectives on mental resilience” Dimitra Dimopoulou performs a successful comparative analysis of various scientific concepts and theoretical approaches to explain mental resilience. The author examines in detail numerous definitions, typologies and aspects of the researched problem. Dimitra Dimopoulou presents the theories and models of mental resilience and its relationship to mental well-being. She also makes a successful interpretation of research of mental resilience among Greek teachers and teachers working in Europe and North America. Considerable attention is given to the ways in which mental well-being enhances mental resilience. Mental resilience of the individual is strengthened through the building of meaningful relationships, positive behavior, social support, personal growth and development. The author believes that mental resilience can be developed through the creation and implementation of programs containing rules for good social behavior and school performance. Dimitra Dimopoulou has also described the most common difficulties faced by contemporary Greek teachers and which affect their mental resilience. The most serious difficulties are stress at work, emotional exhaustion, conflict between personal beliefs and school practices, lack of collegial support in problematic situations. In the first chapter, the concepts of mental resilience, professional stress, professional burnout, job satisfaction and mental health are precisely defined. The author has also presented current risk factors for educational environment, which have negative impact on the work and mental stability of teachers. She created a synthesized psychological profile of the resilient Greek teacher – he is mentally healthy, able to cope with difficult conditions, has high levels of empathy, is committed to his duties, can solve problems, strives for professional development.

Psychological specificity of the research

One of the strengths of the dissertation work is in revealing the psychological specificity of the researched problem. The author has skillfully compared research conducted on the similarities and differences between essential aspects of mental resilience before and after the Covid 19 pandemic in Greek teachers and their colleagues from other countries. The comparison was made according to the following socio-demographic characteristics: gender, age, marital status, educational level, permanent or temporary work in the educational system. Mental resilience has been interpreted as a multifaceted phenomenon related to professional burnout and professional satisfaction.

Practical side of the research

In the second chapter, the author presents the purpose, tasks, hypotheses, tools, participants and questionnaire of the empirical research conducted by her. The research is very well planned, organized and implemented in practice. The questionnaires used is adequate to the purpose and tasks of the study. The

author's aim is to investigate the levels of mental resilience in Greek teachers after the introduction of distance learning during Covid 19. Dimitra Dimopoulou has formulated 3 clear research tasks and 4 meaningful hypotheses. The research was conducted among 120 Greek teachers. The teachers work in primary and in secondary education, in some public and private schools in the city of Thessaloniki in Greece, which have been conducting distance learning during the pandemic period. The research was conducted through several anonymous questionnaires – Ego Resilience Scale by Block and Kremen, Brief Resilience Scale by Smith et al., Wagnild and Young resilience scale, author's stress measurement questionnaire.

Applicability of the obtained results

The author has done exhaustive correlational and factor analyzes of the research results. The results are presented in an overview, arranged in tables and figures. Their relevance to the purpose, tasks and hypotheses of the research is shown. The results achieved and the conclusions drawn are valuable for the creation and implementation of programs to increase the mental resilience and mental well-being of teachers in Greece. This, in my opinion, is one of the many merits of a dissertation work.

The theoretical and applied achievements presented in the dissertation work are popularized in the author's scientific publications.

The abstract adequately and accurately presents the content, structure, scientific merits, leading ideas, achieved results and contributions of the dissertation work.

In the dissertation work, I did not find texts that were plagiarized by other authors, and no signals of this have researched me. All the texts that Dimitra Dimopoulou used were quoted correctly, following established standards.

I have no critical remarks about the dissertation work and the abstract to it.

Scientific and scientific-applied contributions of the dissertation work

1. An in depth theoretical analysis of the mental resilience of the personality was made and various scientific perspectives on the mental resilience of teachers was systematized.
2. The conducted empirical research indicates the influence of current stress factors on the mental resilience of Greek teachers.
3. Through the used nuanced approach, the different dimensions of mental resilience and their interaction have been revealed.
4. An own author questionnaire was developed to measure stress experienced during the period of Covid 19 pandemic, which is a new valid and reliable research tool.
5. The psychological specificity of the researched problem is revealed and valuable guidelines are given for the development of interventions and strategies to improve the individual resilience and mental well-being of contemporary Greek teachers.

In conclusion – the presented dissertation work on the topic “Greek teachers’ mental resilience” is theoretically grounded, very well structured, valuable empirical research has been conducted. The results are processed precisely and reasoned recommendations are made for the implementation of effective interventions to strengthen the mental resilience of Greek teachers and for their successful coping with stressful situations. All this give me sufficient grounds to confidently express my positive opinion and categorically vote for Dimitra Panayiotis Dimopoulou to be awarded the educational and scientific degree “doctor of psychology” in the Field of higher education 3. Social, economic and legal sciences, Professional direction 3.2. Psychology, Scientific specialty “Pedagogical and Age Psychology”.

Sofia, 15.08.2024 y.

Assoc. Prof. Dr. Petar Neshev